

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра журналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан філологічного факультету

 /Бунчук Б. І./

« 12 » серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Історія української журналістики»
обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Журналістика та кросмедійність»
Спеціальність 061 Журналістика
Галузь знань 06 Журналістика
Рівень вищої освіти (перший бакалаврський)
Філологічний факультет

Мова навчання українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української журналістики» складена відповідно до освітньо-професійної програми „Журналістика та кросмедійність” (спец. 061 „Журналістика”), затвердженої Вченою радою Чернівецького університету (протокол № 8 від 6 травня 2024 року).

Розробники: к.н.с.к., асист. Попович Ю.О.

Викладачі: к.н.с.к., асист. Попович Ю.О.

Погоджено з гарантом ОП й затверджено на засіданні кафедри журналістики протокол № 1 від 12 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри

Василик Л. Є.

Схвалено методичною радою філологічного факультету протокол № 1 від 12 серпня 2024 року

Голова методичної ради
філологічного факультету

Антофійчук А. М.

історичних етапів її розвитку; з'ясування традицій української журналістики та головних чинників її розвитку.

Завдання вивчення навчальної дисципліни.

Курс «Історія української журналістики» передбачає:

- ознайомлення з передумовами виникнення та джерелами української журналістики, з її періодизацією та методологічними проблемами;
- розглянути періодичні видання початкового етапу виникнення журналістики, харківські альманахові видання, що пов'язані з діяльністю харківської школи романтиків („Харьковский Демокрит”, „Украинский домовод”, „ Харьковские известия”, „Украинский журнал”), а також альманахи, що з'явилися під керівництвом Є. Гребінки, М. Максимовича, О. Корсуна, І. Бецького;
- з'ясувати типологію та роль в історії української журналістики видань „Основа” (за ред. В. Білозерського), „Черниговский листок” (за ред. Л. Глібова);
- дослідити західноукраїнську журналістику, зокрема альманахове видання „Русалка Дністрова”, а також перший тип універсальних пресових органів „Зоря Галицька”, „Слово”;
- розглянути москвофільську та народовську журналістику, а також радикальну пресу;
- простежити розвиток української еміграційної журналістики, зокрема історія періодичних видань М. Драгоманова, що виходили у Женеві;
- окреслити становище української преси в Росії, де вона наприкінці ХІХ століття була зведена до рівня альманахової журналістики або російськомовних українських видань на зразок „Киевской старины”;
- вивчити історію розвитку українських пресових органів за період Першої, Другої світових воєн, а також у повоєнний час;
- окреслити типологію видань 1980-1990-х років.

У процесі вивчення курсу передбачена самостійна робота студентів над темами, що дає можливість поглибленого вивчення окремих питань.

Пререквізити:

Шкільні знання з історії, літератури та географії

Результати навчання.

Навчальна дисципліна «Історія української журналістики» спрямована на забезпечення та засвоєння таких загальних і спеціальних компетентностей:

Загальні:

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод

людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові:

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК03. Здатність створювати медіапродукт.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких **програмних результатів навчання:**

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства

ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень

ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація про розподіл годин

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійні роботи	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	4	120	30	-	30	-	58	2	залік
Заочна	1	1	4	120	4	-	6	-	108	2	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Передумови виникнення та зародження журналістики в Україні. Розвиток української журналістики в ХІХ ст.												
Тема 1.1. Виникнення журналістики в Україні.	8	2	4			2	8	2				6
Тема 1.2. Альманахова журналістика І пол. ХІХ ст.	6	2	2			2	8					8
Тема 1.3. Початки журналістики в Києві. Українська журналістика в Росії в добу «великих реформ»	8	2	2			4	8		2			6

Тема 1.4. Розвиток української журналістики в Австрії	8	2	2			4	10	2				8
Тема 1.5. Москвофільська журналістика	8	2	2			4	7				1	6
Тема 1.6. Народовська журналістика	8	2	2		1	4	7				1	6
Тема 1.7. Радикальна журналістика	8	2	2			4	6					6
Тема 1.8. Еміграційна журналістика	8	2	2			4	8					8
Разом за змістовим модулем 1	62	16	18			28	62	4	2		2	54
Змістовий модуль 2. Розвиток української преси в ХХ столітті												
Тема 2.1. Альманахова журналістика кінця ХІХ ст.		2	2		1	4	8		2			6
Тема 2.2. Наслідки революції 1905 р.		2	2			4	8					8
Тема 2.3. Перша світова війна і українська преса		2	2			4	8					8
Тема 2.4. Історичні умови та розвиток преси в період першої української державності (1917-1920 рр.)		2	2			4	10		2			8

Тема 2.5. Роки 1920-1939 у розвитку української преси		2	2			4	8					8
Тема 2.6. Українська преса у Другій світовій війні та в післявоєнний період.		2	2			4	8					8
Тема 2.7. Українська преса у 1980-1990 рр.		2	2			6	8					8
Разом за змістовим модулем 2	58	14	14			30	58		4			54
Усього годин	120	30	30		2	58	120	4	6		2	108

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1	Виникнення журналістики в Україні. <i>ПЛАН</i> Передумови виникнення та джерела української журналістики. Проблеми періодизації історії української журналістики. Періоди розвитку. Перші періодичні видання на Україні. Харківська журналістика 1810-1820-х рр. XIX століття.
1.2	Альманахова журналістика 30-40-х рр. XIX ст. <i>ПЛАН</i> «Украинский альманах» (1831), «Утренняя звезда» (1833-1834). Західноукраїнська альманахова журналістика. «Русалка Дністрова»(1837). Альманах Є.Гребінки «Ластівка»(1841). Харківські альманахи О.Корсуна «Сніп»(1841) та І.Бецького «Молодик»(1843-1844).
1.3	Початки журналістики в Києві. Українська журналістика в Росії в добу «великих реформ» <i>ПЛАН</i>

	<p>Альманахи «Киевлянин»(1840, 1841,1850) та «Украинец»(1859,1864) М.Максимовича.</p> <p>«Южный русский сборник» (1848) А.Метлинського.</p> <p>Альманахи «Записки о Южной Руси» і «Хата» П.Куліша.</p> <p>Журнал «Основа» та його роль в розвитку української літератури.</p>
1.4	<p>Розвиток української журналістики в Австрії</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <p>Репресивні заходи російського уряду проти українського слова і перенесення розвитку журналістики до Австрії.</p> <p>Історичні передумови розвитку австро-української журналістики.</p>
1.5	<p>Москвофільська журналістика</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <p>Москвофільська журналістика: зародження, характер, представники.</p> <p>Офіційні урядові видання («Галичо-Рускій Вестник»).</p> <p>Загальні суспільно-політичні видання («Русская рада», «Новины», «Наука», «Православная Буковина», «Пролом» та ін.).</p> <p>Літературно-наукові часописи («Пчола», «Семейная Библиотека», «Родимый листокъ» та ін.).</p> <p>Фахові та тематичні часописи («Дом и школа», «Школа», «Учитель», «Слово Боже», «Страхопуд», «Лада» та ін.).</p> <p>Газета «Зоря Галицька» (1848-1857): редактори, характер, спрямування</p> <p>Газета «Слово» (1861-1887): редактори, характер, спрямування.</p>
1.6	<p>Народовська журналістика</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <p>Народовська журналістика: зародження, характер, представники.</p> <p>Журнал «Правда».</p> <p>Газети «Батьківщина» і «Діло».</p> <p>Журнал «Зоря» (1880-1897).</p> <p>Програма, структура, видатні редактори та співробітники «Буковини».</p>
1.7	<p>Радикальна журналістика</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <p>Радикальна журналістика: зародження, характер, представники.</p> <p>Журнал «Друг».</p> <p>Журнали «Громадський друг», «Дзвін», «Молот».</p> <p>Журнал «Світ».</p> <p>Журнали «Народ» і «Хлібороб».</p> <p>Журнал «Жите і слово».</p>
1.8	<p>Еміграційна журналістика.</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <p>Початки української преси у США.</p> <p>«Громади» М.Драгоманова.</p>
2.1	<p>Альманахова журналістика кінця ХІХ ст.</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <p>Альманахи «Луна», «Рада»</p> <p>Альманахи «Киевский телеграф», «Киевская старина».</p>

2.2	<p>Наслідки революції 1905 р. ПЛАН Революція 1905 р. в Росії і відродження української преси. «Хлібороб». «Рідний край». «Громадська думка» – «Рада». Розгалуження української преси на Наддніпрянщині.</p>
2.3	<p>Перша світова війна і українська преса ПЛАН Українські органи іншими мовами. Українська преса на Західній Україні перед першою світовою війною. Початки розгалуження західноукраїнської преси перед першою світовою війною та доля преси під час війни. Українська преса в умовах I світової війни.</p>
2.4	<p>Історичні умови та розвиток преси в період першої української державності (1917-1920 рр.) ПЛАН Історичні обставини в Україні у 1917-1920 рр. та розвиток преси. Київська преса («Нова Рада», «Робітничка газета», «Народна воля», «Боротьба»)). Тематичне розгалуження періодики та обставини її функціонування в умовах історичної нестабільності. Проблема цензури.</p>
2.5	<p>Роки 1920-1939 у розвитку української преси ПЛАН Розвиток преси на Радянській Україні. Розвиток преси на Західній Україні. Видання на Буковині. Пресове життя в еміграції.</p>
2.6	<p>Українська преса у Другій світовій війні та в післявоєнний період. ПЛАН Особливості функціонування преси: цензура, ідеологічний тиск. Преса українського збройного підпілля. Таборова преса другої половини 40-х років.</p>
2.7	<p>Українська преса у 1980-1990 рр. ПЛАН Українська преса в умовах перебудови (1985-1991 рр.). Становлення незалежної української преси. Тематика та жанри української преси 1980-1990-х рр. Роль української преси у формування громадянського суспільства.</p>

Тематика практичних (семінарських) занять з переліком питань

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

		ГОДИН
1	<p>Тема 1. Виникнення журналістики в Україні. <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тести, презентації.</i> Передумови виникнення та джерела української журналістики. Проблеми періодизації історії української журналістики. Періоди розвитку. Перші періодичні видання на Україні.</p>	2
2	<p>Тема 2. Харківська журналістика. <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тести, презентації.</i> Харківська журналістика 1810-1820-х рр. ХІХ століття. «Харьковский демокрит» та «Украинский вестник» «Украинский домовод» (1817) «Харьковские известия» (1817-1823) «Украинский журнал» (1824-1826).</p>	2
3	<p>Тема 3. Альманахова журналістика 30-40-х рр. ХІХ ст. <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тести, презентації.</i> «Украинский альманах» (1831), «Утренняя звезда» (1833-1834). Західноукраїнська альманахова журналістика. «Русалка Дністрова»(1837). Альманах Є.Гребінки «Ластівка»(1841). Харківські альманахи О.Корсуна «Сніп»(1841) та І.Бецького «Молодик»(1843-1844).</p>	2
4	<p>Тема 4. Початки журналістики в Києві. Українська журналістика в Росії в добу «великих реформ» <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тести, презентації.</i> Альманахи «Киевлянин»(1840, 1841,1850) та «Украинец»(1859,1864) М.Максимовича. «Южный русский сборник» (1848) А.Метлинського. Альманахи «Записки о Южной Руси» і «Хата» П.Куліша. Журнал «Основа» та його роль в розвитку української літератури. Художня частина «Основи». Наукові, публіцистичні та літературно-критичні матеріали «Основи».</p>	2
5	<p>Тема 5. Розвиток української журналістики в Австрії <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тести, презентації.</i> Репресивні заходи російського уряду проти українського слова і перенесення розвитку журналістики до Австрії. Історичні передумови розвитку австро-української журналістики.</p>	2
6	<p>Тема 6. Москвофільська журналістика <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тести, презентації.</i> Москвофільська журналістика: зародження, характер, представники.</p>	2

	<p>Офіційні урядові видання («Галичо-Рускій Вестник»).</p> <p>Загальні суспільно-політичні видання («Русская рада», «Новини», «Наука», «Православная Буковина», «Пролом» та ін.).</p> <p>Літературно-наукові часописи («Пчола», «Семейная Библиотека», «Родимый листокъ» та ін.).</p> <p>Фахові та тематичні часописи («Дом и школа», «Школа», «Учитель», «Слово Боже», «Страхопуд», «Лада» та ін.).</p> <p>Газета «Зоря Галицька» (1848-1857): редактори, характер, спрямування</p> <p>Газета «Слово» (1861-1887): редактори, характер, спрямування.</p>	
7	<p>Тема 7. Народовська журналістика</p> <p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тести, презентації.</i></p> <p>Народовська журналістика: зародження, характер, представники.</p> <p>Журнал «Правда».</p> <p>Газети «Батьківщина» і «Діло».</p> <p>Журнал «Зоря» (1880-1897).</p> <p>Програма, структура, видатні редактори та співробітники «Буковини».</p>	2
8	<p>Тема 8. Радикальна журналістика</p> <p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тести, презентації.</i></p> <p>Радикальна журналістика: зародження, характер, представники.</p> <p>Журнал «Друг».</p> <p>Журнали «Громадський друг», «Дзвін», «Молот».</p> <p>Журнал «Світ».</p> <p>Журнали «Народ» і «Хлібороб».</p> <p>Журнал «Житє і слово».</p>	2
9	<p>Тема 9. Еміграційна журналістика.</p> <p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тести, презентації.</i></p> <p>Початки української преси у США.</p> <p>«Громади» М. Драгоманова.</p> <p>Зародження української періодики у Західній Європі.</p>	2
10	<p>Тема 10. Альманахова журналістика кінця XIX ст.</p> <p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тести, презентації.</i></p> <p>Альманахи «Луна», «Рада»</p> <p>Альманахи «Киевский телеграф», «Киевская старина».</p>	2
11	<p>Тема 11. Наслідки революції 1905 р.</p> <p><i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тести, презентації.</i></p> <p>Революція 1905 р. в Росії і відродження української преси.</p> <p>«Хлібороб».</p> <p>«Рідний край».</p> <p>«Громадська думка» – «Рада».</p> <p>Розгалуження української преси на Наддніпрянщині.</p>	2

12	<p>Тема 12. Перша світова війна і українська преса <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тести, презентації.</i> Українські органи іншими мовами. Українська преса на Західній Україні перед першою світовою війною. Початки розгалуження західноукраїнської преси перед першою світовою війною та доля преси під час війни. Українська преса в умовах I світової війни.</p>	2
13	<p>Тема 13. Історичні умови та розвиток преси в період першої української державності (1917-1920 рр.) <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тести, презентації.</i> Історичні обставини в Україні у 1917-1920 рр. та розвиток преси. Київська преса («Нова Рада», «Робітнича газета», «Народна воля», «Боротьба»)). Тематичне розгалуження періодики та обставини її функціонування в умовах історичної нестабільності. Проблема цензури.</p>	2
14	<p>Тема 14. Розвитку української преси у міжвоєнний період <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тести, презентації.</i> Розвиток преси на Радянській Україні. Розвиток преси на Західній Україні. Видання на Буковині. Пресове життя в еміграції.</p>	2
15	<p>Тема 15. Українська преса у Другій світовій війні та в післявоєнний період <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тести, презентації.</i> Особливості функціонування преси: цензура, ідеологічний тиск. Преса українського збройного підпілля. Преса дивізії «Галичина». Таборова преса другої половини 40-х років.</p>	2

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Кількість годин
1	Михайлин як дослідник історії української журналістики	3
2	Проаналізувати структурні та тематичні ознаки перших періодичних видань у Харкові.	4
3	Редактори альманахових видань 30-40-х рр. XIX ст.	4
4	Діяльність М.Костомарова та П.Куліша як публіцистів на сторінках «Основи».	4
5	Діяльність Головної Руської Ради та її періодичне видання «Зоря Галицька».	3

6	Москвофільські видання Північної Буковини.	4
7	Дискусія між Вартовим та Драгомановим на сторінках газети «Буковина».	4
8	Проаналізувати літературні відділи журналів „Дзвін” і „Молот”. Жанрове розмаїття. Авторський склад. Перекладні праці	4
9	Українські еміграційні видання у світі.	4
10	Роль альманахів кінця ХІХ ст. у літературному процесі.	3
11	Проаналізуйте тематику публікацій у пресі після 1905 р.	4
12	Порівняйте, як висвітлювали тему війни українські видання різних регіонів.	4
13	Особливості функціонування української преси в умовах війни та революції.	4
14	Роль української преси міжвоєнного періоду у збереженні національної ідентичності.	3
15	Регіональна преса України у 1980-1990 рр.	6

Індивідуальні завдання та ІНДЗ

№	Назва теми	Кількість годин
1	Персоналії української журналістики різних періодів. Студент обирає для дослідження окремих журналістів, редакторів чи видавців, які відіграли важливу роль у розвитку української преси. / Регіональна преса України різних періодів. Студент досліджує особливості розвитку преси у різних регіонах України: тематика, проблематика та вплив на громадську думку.	1
2	Українська діаспорна преса. Студент аналізує українську періодику однієї з країн світу, які функції вона виконувала та як впливала на події в Україні в той чи інший період.	1

* Індивідуальні завдання плануються, якщо передбачені навчальним планом, або за рішенням викладача

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

Методи навчання

У роботі використовуємо словесні, наочні та практичні методи навчання, зокрема: лекцію, пояснення, розповідь, бесіду, ілюстрацію, демонстрацію, практичні вправи.

За характером пізнавальної діяльності здобувача освіти застосовуємо інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемний, евристичний,

дослідний методи.

Система контролю та оцінювання

Система контролю та оцінювання проводиться у формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. У процесі вивчення дисципліни використовуємо такі методи поточного контролю: контрольні роботи; групова робота, тести; презентації, аналіз медіайкеїв, метод мозкового штурму, моніторинг медій, робота в групах з платформами Padlet та Mentimeter, використання платформи Moodle, можливість неформальної освіти.

Формами поточного контролю є індивідуальна та фронтальна перевірка, форма підсумкового контролю – залік.

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти, у системі формальної освіти) ЧНУ» (https://drive.google.com/file/d/1O7Chn1UqlqjW_JybxDr-syswxxHuGOn/view) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Розподіл балів

ЗМ 1 (32 балів)								ЗМ 2 (28 балів)							Підсумковий контроль (іспит)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		

Критерії оцінювання підсумкового оцінювання

Оцінка А (90 – 100 балів) або „відмінно” виставляється за відповідь, яка містить вичерпне за сумою поданих знань розкриття усіх запитань, розгорнуту аргументацію кожного з положень, побудована логічно й послідовно, розкриває питання від його нижчих до вищих рівнів, а також містить приклади з художніх текстів, які дозволяють судити про повноту уявлень студента з поставленого питання. Відповідь повинна бути викладена гарною, багатомовною, відзначатися точним вживанням термінів, містити посилання на засвоєну навчальну літературу.

Оцінка В (80 – 89 балів) або „добре” виставляється за відповідь, яка

містить повне, але не вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, що містяться в білеті, скорочену аргументацію головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а розуміння теоретичних питань не підкріплює ілюстраціями з художніх текстів. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів.

Оцінка C (70 – 79 балів) або „добре” виставляється за відповідь, яка містить недостатньо вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення запитань, що містяться в білеті, відсутня аргументація головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а наведені приклади з текстів не відповідають теоретичним моментам даного курсу. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Крім того, таким балом може бути оцінений студент, який протягом семестру не виявляв відповідних знань з даного курсу, але на іспиті успішно відповів на поставлені теоретичні та практичні завдання.

Оцінка D (60 – 69 балів) або „задовільно” виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, поверхово аргументує положення відповіді, у викладі допускає композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, не ілюструє теоретичні положення прикладами з художніх текстів. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання.

Оцінка E (50 – 59 балів) або „задовільно” виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань або за незнання окремого питання із загальної кількості поставлених. У викладі студента допущені композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу. Студент не може відтворити основні теоретичні положення, але наводить окремі приклади з художніх текстів. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання, немає розуміння окремих літературознавчих термінів.

Оцінка FX (35 – 49 балів) або „незадовільно” виставляється у разі, коли студентом на протязі навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але його відповідь на іспиті містить неправильне висвітлення заданих питань, помилкову аргументацію, допускаються помилкові умовиводи, неправильне посилення на факти та їхнє витлумачення, мова близька до суржику, він також може бути оцінений незадовільно.

Оцінка F (1 – 34 бали) або „незадовільно” виставляється у разі, коли студентом протягом навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але відповісти на поставлені запитання на іспиті він не може або відповідає неправильно, а також не може дати відповідь на жодне із поставлених додаткових запитань, така відповідь оцінюється незадовільно.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100-бальна шкала	Оцінка національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення за розширеною шкалою
90-100	Зараховано	A	відмінно
80-89		B	дуже добре
70-79		C	добре
60-69		D	задовільно
50-59		E	достатньо
35-49	Незараховано	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

1. Передумови виникнення та джерела української журналістики.
2. Проблеми періодизації історії української журналістики.
3. Виникнення журналістики в Україні.
4. Перші періодичні видання.
5. Харківська журналістика 1810-1820-х рр.
6. Альманахова журналістика 1830-1840-х рр.
7. Роль в історії української журналістики видання «Украинский альманах».
8. «Утренняя звезда»: історичний та проблемно-тематичний аспекти.
9. Західноукраїнська альманахова журналістика .
10. Роль в історії української журналістики М. Максимовича та його видань «Киевлянин» та «Украинец».
11. Українська журналістика в Росії в добу «великих реформ»
12. Альманахи «Записки о Южной Руси» і «Хата» П.Куліша
13. Журнал «Основа» та його роль в розвитку української літератури
14. Газета Л.Глібова «Черніговский листок»
15. Репресивні заходи російського уряду проти українського слова і перенесення розвитку журналістики до Австрії.
16. Історичні передумови розвитку австро-української журналістики.
17. Преса української діаспори.
18. Московфільська журналістика: зародження, характер, представники.
19. Народовська журналістика: зародження, характер, представники.
20. Радикальна журналістика: зародження, характер, представники.
21. Українська журналістика в першій половині ХХ ст.
22. Періодичні видання II пол. ХХ ст.

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Передумови виникнення та джерела української журналістики.
2. Періодизація історії української журналістики як наукова проблема.

3. Перші періодичні видання в Україні іншими мовами.
4. Харківська журналістика 1810-1820-х років XIX ст. Роль Харківського університету в історії української преси.
5. Характер журналу „Харьковский демокрит”.
6. Типологія журналу „Украинский вестник”
7. Харківська журналістика: „Украинский домовод”, „Харьковские известия” та „Украинский журнал”.
8. Альманахова журналістика 1830-40-х років: „Украинский альманах”, „Утренняя звезда”.
9. Західноукраїнська альманахова журналістика. Типологія альманаху „Русалка Дністрова”.
10. Альманахи Є.Гребінки, О.Корсуна та І.Бецького.
11. Альманахи „Киевлянин” та „Украинец” М.Максимовича.
12. Склад альманаху „Южный русский сборник” А.Метлинського.
13. Українська журналістика в Росії в добу „великих реформ”.
14. Склад та учасники альманаху „Хата” за редакцією П.Куліша.
15. Загальна оцінка альманах П.Куліша „За писки о Южной Руси”.
16. Журнал „Основа” та його роль в розвитку української журналістики.
17. Діяльність М.Костомарова в „Основі”.
18. Головні ідеї праці М.Костомарова „Две русские народности”.
19. П.Куліш як публіцист „Основи”.
20. Редактор і характер газети „Черниговский листок”.
21. Суспільно-історичні умови розвитку та специфіка української журналістики Австро-Угорщини.
22. Греко-католицьке духовенство як джерело українського відродження у Галичині XIX століття.
23. Головні тези програми москвофілів та їхня преса.
24. Засади політичної та естетичної програми народовців. Періодизація народовської журналістики.
25. Газета „Буковина”. Загальна характеристика видання.
26. Роль І.Франка у розвитку української журналістики.
27. Програмні положення радикалів та їхня преса.
28. Радикальна періодика. Історія журналу „Друг”.
29. Історія видань „Громадський друг”, „Дзвін” і „Молот”.
30. Праця І.Франка на сторінках журналу „Світ”.
31. Типологія видань „Народ” і „Хлібород”.
32. Характеристика журналу „ЛНВ”. Редакційна колегія. Акторський колектив. Роль в історії української преси.
33. Еміграційна журналістика. Початки української преси у США.
34. Поняття „громадівства” в еміграційних виданнях М.Драгоманова.
35. Альманахова журналістика в Росії в другій половині XIX ст.
36. Роль і значення журналу „Киевская старина” в історії української журналістики.
37. Загальні підсумки розвитку української журналістики в XIX ст.

38. Праця Ю.Бачинського „Ukraina irredenta” в історії вітчизняної публіцистики.
39. Революція 1905 року в Росії і відродження української преси. Газета „Хлібороб”.
40. Тижневик „Рідний край”. Газета „Громадський друг” – „Рада”.
41. Обставини функціонування української преси у період 1905–1914 рр.
42. Розгалуження української преси на Наддніпрянщині після 1905 р.
43. Українська преса на Західній Україні перед Першою світовою війною.
44. Таборова преса інтернованих: мета, обставини виходу, спрямування.
45. Історичні умови та розвиток преси в період УНР т громадянської війни (1917–1920 рр.).
46. Цензура та початки саморегуляції українського пресового життя.
47. Розвиток української преси у 1920–1939 рр. Журналістика в Радянській Україні.
48. Умови розвитку української преси в Галичині в міжвоєнний період.
49. Українські видання на Буковині у 1918–1940 рр.
50. Українська преса у воєнний і післявоєнний період.
51. Українська преса у 1980–1990 рр.

Рекомендована література

Основна

1. Дяченко, Ю. Українська журналістика: від Майдану до війни / Ю. Дяченко. Львів: ПАІС, 2018. 188 с.
2. Іванов, М. Історія української преси в контексті національної ідентичності / М. Іванов. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2017. 280 с.
3. Лебедев, О. Українські мас-медіа в умовах війни та реформ: виклики та перспективи / О. Лебедев. Київ: Літера ЛТД, 2020. 350 с.
4. Нестеряк Ю., Нестеряк Ю., Клименко О. "Від Майдану до Майдану: Новітня історія української журналістики (1989–2019)" / Київ: Академія, 2022. 192 с.
5. Огородник О. Г. Дослідження стану журналістики в Україні в умовах інформаційної війни / О. Г. Огородник // Журналістика. 2020. № 5. С. 12–20.
6. Панасенко, О. Сучасні тенденції української журналістики: період після 2014 року / О. Панасенко. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2021. 230 с.
7. Попович Ю. О. Міжнародні новини на сторінках газети „Буковина” (1885– 1887 рр.) // W kręgu prasy dawnej i współczesnej. Wybrane problemy (1). W kręgu prasy dawnej i współczesnej. Wybrane problemy. RZESZÓW: WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO, 2021. S. 141-156.
8. Тимошик М. Змосковлення Буковини. 1940–1990. Книга друга. Перо і мікрофон як зброя / М.Тимошик. Київ: Академія, 2024. 528 с.
9. Тимошик М. Змосковлення Буковини. 1940–1990. Книга перша. Ментальність. Культура. Література / М.Тимошик. Київ: Академія, 2024. 448 с.

10. Федорова І. Інформаційна війна: виклики для української журналістики / І. Федорова. К.: Видавництво "Києво-Могилянська академія", 2019. 245 с.

Допоміжна

1. Бондаренко А. Взаємодія медіа і політики в Україні: реалії та перспективи / А. Бондаренко // Журнал "Політична думка". 2017. № 2. С. 45–52.
2. Владимиров В.М. "Історія української журналістики (1917–1991)" / Київ: МАУП, 2007. 256 с.
3. Гончарова, Л. Інформаційна війна і журналістика: нові виклики в Україні / Л. Гончарова. Київ: Академвидав, 2016. 210 с.
4. Крамаренко К. Мас-медіа України: нові тренди та тенденції у 21 столітті / К. Крамаренко. Київ: Видавництво "Наша культура", 2022. 280 с.
5. Михайлин І. Л. "Історія української журналістики ХІХ століття" / Київ: Центр навчальної літератури, 2002. 320 с.
6. Петренко, І. Медіа та суспільство: соціально-політичні аспекти української журналістики / І. Петренко. Одеса: Одеський нац. ун-т, 2022. 175 с.
7. Шевченко, Т. Медіа і політика в Україні: сучасний стан і тенденції розвитку / Т. Шевченко. Київ: Інтертех, 2019. 210 с.
8. Яременко І. Журналістика в умовах постправди: вплив російської пропаганди на українські медіа / І. Яременко. Х.: Видавництво "Фоліо", 2020. 310 с.

Інформаційні ресурси

1. Богуславський О. Інформаційно-пресова діяльність Центральної Ради та українських урядів 1917–1920 рр. / О. В. Богуславський ; наук. ред. С. А. Кость; Гуманітарний університет "Запорізький інститут державного та муніципального управління". Запоріжжя: ГУ "ЗІДМУ", 2003. 235 с.

https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0010506

2. Животко А. Історія української преси : навч. посіб. для студ. ф-тів журналістики вищ. закл. освіти / Аркадій Животко; упоряд. М. Тимошик. Київ: Наша культура і наука, 1999. 360 с.

https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001229

3. Ігнатієнко В. Українська преса (1816-1923) : іст.-бібліогр. етюд / Ігнатієнко В.; Укр. наук. ін-т книгознавства. Київ: ДБУ, 1926. 76 с.

https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0005262

4. Кость С. Нариси з історії української військової преси / С. Кость, О. Тимчишин, К. Федірко. Львів: Світ, 1998. 356 с.

https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0006782

5. Михайлин І. Історія української журналістики. К. :Центр навчальної літератури, 2003. 720 с.

https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0005939

6. Савченко Ф. Заборона України. 1876 р. = Mesures prises en 1876 contre le mouvement ukrainien / Ф. Савченко; Academie des sciences D`ukraine. Харків; Київ: Держ. вид-во України, 1930. 414 с.

https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000550

7. Тернопільський Ю. Українська преса з перспективи 150-ліття / Ю. Тернопільський ; Спілка українських журналістів Америки. Джерсі-Сіті: Видавництво М. П. Коць, 1974. 174 с.

https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0011760

8. Ульянова К. Регіональна журналістика: історичні уроки : навч.-метод. посіб. / К. М. Ульянова, О. Л. Максименко; Держ. закл. "Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка". Черкаси: А. Андрющенко, 2016. 463 с.

https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0007786

9. Шаповал Ю. "Діло" (1880-1939) - перша українська щоденна газета : навчальний посібник / Ю. Г. Шаповал; Міжнародний економіко-гуманітарний ун-т ім. Степана Дем'янчука. Рівне: [б.в.], 2007. 68 с.

https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000254

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Викладання курсу «Проблематика медій (соціальна, правова)», контроль й оцінювання знань і вмінь студентів спрямовані на дотримання вимог академічної доброчесності ([Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича](https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsional-noho-universytetu.pdf) (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsional-noho-universytetu.pdf>), [Положення про виявлення та запобігання плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича](https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_v-chernivetskomu-natsionalnomu-universiteti-imeni-yurii-fedykovicha.pdf) (https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf).

Студенти несуть особисту відповідальність за випадки їхнього порушення, враховуючи плагіат, списування, підказування тощо. У разі виявлення академічної недоброчесності вперше бали, зараховані студентів/ці за виконане завдання, скасовуються. Повторна практика недоброчесності може призвести до анулювання всіх нарахованих за курс балів.